

Batı ve Kuzey Avrupa ülkelerinde yıllardan beri tartışılan ön şartsız asgari gelir (Bedingungsloses Grundeinkommen) denenmeye başlandı. Finlandiya'da birkaç bin kişiyle başlayan uygulama için "alınan sonuca göre yaygınlaşacak" deniliyor.

Burada çözülmesi gereken bazı sorunlar bulunuyor.

İlk olarak asgari gelirin yüksekliği ne kadar olacaktır?

Almanya'da Grundeinkommen ya da asgari geçinme şartı olarak yorumlanabilecek uygulama bulunuyor. Bunun yükseltilmesi isteniyor.

İkinci olarak; ön şartsız asgari gelir kimlere verilecek?

Herkese mi ya da sadece işsiz olanlara mı verilecek?

Bir görüşe göre herkese verilmeli, çalışanın kazandığı miktar da bunun üzerine gelmelidir. Bu konuda değişik görüşler bulunuyor.

Kapitalizmdeki gelişmenin 4.0 (otomasyon) aşamasına ulaşılması çok sayıda insanın işsiz kalması anlamına geliyor. Buradan hemen kapitalizmin sonu gibi bir sonuç çıkarılması gerekmiyor. Otomasyon ki bunun önde gelen göstergeleri yapay zeka ve robotlaşmadır, sadece işyerlerini ortadan kaldırmaz, yenilerini de yaratır. Artan oranda robot kullanılması demek, robot üretimi demektir. Ek olarak robot programlamayla çalışır. Değişik iş alanlarındaki robotlar için farklı programlar gereklidir. Bunun dışında hizmet sektöründe çalışanlar çoğalacak, eskiden bilinmeyen yeni hizmet alanları açılacaktır.

Kapitalist toplumda tüketimin belirli bir düzeyin altına düşmemesi gerekir. Kapitalizm üretici güçlerde sürekli modernleşmeyle kendi pazarını kendisi üretir ve önemli bazı üretim alanlarıyla kitle tüketiminin ilgisi yoktur. Bunların başında silahlanma gelir. Orta ve ağır silahlar kitle tüketim malı değildir, sadece devletler tarafından tüketilirler. İç pazarda alıcı devlettir, ihracatta da diğer devletlere satılır; özel şahıslar –kural olarak- bunları satın alamaz.

Silahlanma hafif silahlar dışında kitle tüketim malı üretmemesine karşın, üretimde çalışanların ücretleri temelinde piyasaya yüksek miktarda nakit sürülür. Kapitalist ülkelerde sürekli enflasyonun nedenlerinden birisi de silahlanma harcamalarıdır. Mandel 1970'li yıllarda okuduğum Marksist Ekonomi El Kitabı'nda bu konuyu iyi açıklıyordu.

Silahlanma azalmayacak, gittikçe modernleşerek sürecektir. ABD'nin Rusya'ya karşı gerilim politikasını tırmandırarak sürdürmesini bu temelde değerlendirmek gerekir. Daha modern silahlar üretilecek ve eskidi kabul edilenler de yenilenecektir.

Dayanıklı ve dayanıksız tüketim malları üretiminde uygulanan çok sayıda yeniliğin önce askeri alanda bulunduğu düşünülürse, askeri yenilenme genel olarak üretimde yenilenme anlamına gelecektir.

Özellikle son 25 yılda hayatımızı değiştirmiş olan internet ilk olarak askeri araştırmalar sırasında bulunmuştur.

Silahlarda yenilenme, artan askeri yatırımlar ekonominin canlı tutulması için önemlidir.

Askeri üretim, robotlaşma ve programcılık gelişirken bunların dışında kalan büyük kitle ne olacak? Sonuçta bu insanların ne tüketeceklerinin düşünülmesi gerekiyor. Ön şartsız asgari ücret bu düşüncenin sonuçlarından bir tanesidir.

Siemens Başkanı geçenlerde dikkat çekici bir açıklama yaptı. Dünyada gelir eşitsizliğinin iyice arttığını ve insanları dışlayan değil dahil eden bir kapitalizmin gerekli olduğundan bahsetti. Dahil

etmek, daha fazla tüketim imkanı sunmak demektir.

Bütün göstergeler ön şartsız asgari gelirin uygulanmasının uzak olmadığını gösteriyor.

Başka ülkeleri bilmiyorum ama Almanya'da sendikalar bu uygulamaya karşılar. Bunun en önemli nedeni de bu uygulamanın sendikaların büyük oranda gereksizleşmesine yol açacak olmasıdır.

Bizde AKP'yi AKP yapan esas olarak İslamcılık değil, asgari gelir uygulamasıdır. Bizdeki uygulama Almanya ve Fransa'daki gibi açık kurallara bağlı değildir, daha az kuralcıdır ama tarihimizde ilk kez uygulanmaktadır. Bu uygulama her kapitalist ülkede de yoktur (İtalya gibi) ama başlıca ülkelerde bulunmaktadır.

Sosyalistler bu uygulamayı yıllarca "sadaka kültürü" olarak gördüler, işin temelini hiç ama hiç anlamadılar. Yapılan önemli kapitalist ülkelerdeki uygulamayı islamcı kılıf altında sunmaktı ve halen de aynısı sürdürülmektedir.

Çok sayıda insan ahretten önce az da olsa garanti gelirini düşünüyor.

Ön şartsız asgari gelir uygulaması yaşlılar için zaten vardı, şimdi yaygınlaştırılması söz konusudur.

Kapitalist ülkelerdeki önemli sorunlardan bir tanesi yaşlılardaki yoksulluktur.

65-67 yaşın üzerindeki bu insanlar yaşıyorlar ve tüketiyorlar, oy da kullanıyorlar ama çalışmaları artık mümkün değildir ya da çok zordur. Bu insanlar işçi ve emekçi kategorisinde değerlendirilemezler; değildirlere ve gelecekte de olmayacaklardır ama Almanya, Fransa, İtalya ve benzeri kapitalist ülkelerde nüfusun beşte birini oluşturuyorlar.

Bu insanların tüketim düzeyi kapitalist toplumun geleceđi için önemlidir.

Fransa'daki Sarı Yelekliler hareketi –çok sayıda yaşlı insan tarafından da desteklenmektedir- ön şartsız asgari gelir uygulamasını hızlandıracak gibi görünüyor.